

z p r a v o d a j

XXII. ročník

12

2011

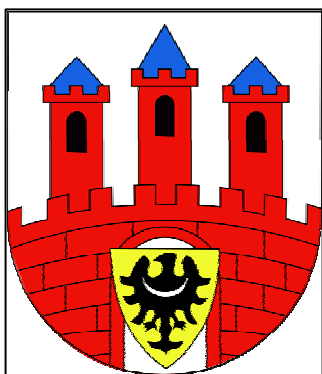
- 2 Editorial
Historie polské Boleslavi a tamních řemesel; co to je odsiew; překvalifikování a podkvalifikování pracovníci.
- 3 Z glosáře Cedefopu 2
Druhá část překladu termínů z glosáře věnovaného kvalitě ve vzdělávání a profesní přípravě.
- 6 Oprávnění ke studiu v německých středních školách
Podrobnější vysvětlení ke statistickým údajům uvedeným v článku Pedagogická kvalifikace podnikových učitelů z říjnového Zpravodaje.
- 8 Jak zlepšit vzdělávání v USA
Získat co nejlepší učitele a využívat možnosti nových technologií.
- 9 Didaktika pro profesní přípravu
Vyučování orientované na jednání.
- 10 Kvalifikace odborníků v íránském stavebnictví
Íránský projekt „Mladá města“ a problémy, s nimiž se potýká stavebnictví: nedostatek kvalifikovaných sil, nedodržování předpisů, rozdělení politických kompetencí mezi tři ministerstva...
- 12 Proč mistři odborné výchovy nejsou neomylní
A proč je to dobře.
- 14 Co nového v časopisech
Speciální číslo německého časopisu Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis v angličtině; Formation Emploi, 2011, No. 115.
- 14 Nové knihy v knihovně
- 15 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
Khanova akademie; Evropský rok aktivního stárnutí; portál Vzdělávání a práce; keramika se stoletou tradicí; Rakousko-česká akademie expertů.

Přílohy:

Příloha III/2011: Odborné vzdělávání v Polsku

Chronologický rejstřík 2011

Editorial

Polsko stále předsedá Evropské unii, což tentokrát připomíná erb města Bolesławiec, které leží v Dolnoslezském vojvodství na jihozápadě Polska. Od doby Karla IV. do roku 1742 bylo město součástí Českého království. V Ottově slovníku naučném (1891) je uvedeno pod českým názvem: „Boleslav, též Boleslavec (Bunzlau in Schlesien), krajské město v pruském Slezsku, na pravém břehu Bobru a železniční trati lehnicko-sommerfeldské, s 11.514 obyvateli (1885); má vodovod, gymnasium, evangelický seminář učitelský, výtečně zařízený sirotčinec, dvě nemocnice, ústav pro choromyslné, na náměstí železný obelisk ku paměti knížete Kutuzova-Smolenského, jenž tu zemřel r. 1813, slévárny, sklárny, přádelny, umělé zahradnictví, výrobu cihel a prastarý průmysl hrnčířský, zvláště výrobu hliněných trub a hnědého, uvnitř bíle polévaného nádobí na kávu (Bunzlauer Gut). Založeno a pojmenováno bylo r. 1190 od Boleslava I. Dlouhého; r. 1427 spáleno bylo od vojska husitského. R. 1813 zvítězili tu spojenci nad ustupujícími od Katzbachu Francouzi. Boleslav jest rodiště německého básníka M. Opitze.“

Začátkem 20. století, kdy bylo město Bolesławiec ještě v Prusku, byla tu založena keramická dílna, která dosud funguje. Její výrobky si můžete prohlédnout na webových stránkách – viz rubrika Zajímavé internetové adresy. Mohly by být i hezkým vánočním dárkem, takový keramický hrneček potěší všechny smysly: zrak, hmat, sluch (když zacinkáte lžičkou), čich a chuť (když si do něj nalijete něco voňavého a dobrého). To uvádíme proto, že se často před Vánoci mluví o tom, že jsou to dnes svátky konzumu a peněz. Pokud máte také obavy o to, zda nepřikládáte penězům příliš velkou váhu, zamyslete se nad tím, co o nich řekl Somerset Maugham: „Peníze jsou jako šestý smysl, bez něhož nemůžete plně využít zbyvajících pět.“ (Money is like a sixth sense without which you cannot make a complete use of the other five.)

V jazykovém koutku se zaměříme na polštinu. Přílohou tohoto čísla je Odborné vzdělávání v Polsku. Podkladová publikace je k dispozici v angličtině a v polštině, a protože je polština blízký slovanský jazyk, ponecháváme některá slova v originále. Hned z kraje jsme zjistili, že polština si umí lépe poradit s překladem anglického termínu dropouts neboli early school leavers, který v češtině musíme opisovat – žáci předčasně opouštějící školu. Polština má termín odsiew, který Polsko-český slovník (Bohumil Vydra, 1967) překládá jako přesetí, přesev; přeneseně selekce, eliminace, což nejsou ekvivalenty, které by se daly použít. Odsev by mohl být srozumitelný, kdyby tohle slovo v češtině existovalo. Mimochodem obrozenecká čeština přebírala slova nejen z ruštiny, ale i z polštiny, například slovo kreslit (krešlit).

V listopadovém čísle je v článku nazvaném Nesoulad v kvalifikacích a kompetencích malý výkladový slovníček, který obsahuje též termíny nadbytečná a nedostatečná kvalifikace. Nedávno jsme se setkali s užitím výrazů překvalifikovanost a podkvalifikovanost, respektive překvalifikovaný a podkvalifikovaný pracovník. Slovo překvalifikace však v tomto smyslu použít nejde, protože by to znamenalo, že se někdo překvalifikoval na jinou práci, a na to již existuje zažitý termín rekvalifikace (angl. retraining; termín requalification neznamená změnu kvalifikace, nýbrž její přezkoušení u regulovaných povolání). Takže asi bude nejlepší, zůstat u původního dvouslovného vyjádření.

V rubrice Co nového v časopisech najdete dokumentační záznamy tří článků ze speciálního čísla časopisu Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, které Spolkový ústav pro vzdělávání (BIBB) každoročně vydává v angličtině. Časopis je k dispozici v knihovně hlavně pro čtenáře, kteří čtou raději anglicky než německy.

AK

Z glosáře Cedefopu 2

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku podle angličtiny a doplněných českým překladem. Všechna pokračování nakonec spojíme do jednoho elektronického souboru. Předtím uvítáme vaše připomínky. (Čísla před jednotlivými hesly označují pořadí hesla v glosáři.)

3

accreditation (quality)

Formal recognition that a body or a person is competent to carry out specific tasks.

Source: ISO – Glossary.

Akkreditierung (Qualität)

Verfahren, durch welches eine anerkannte Instanz formell anerkennt, dass eine Organisation oder eine Einzelperson kompetent für die Ausführung gewisser Aufgaben ist.

Quelle: ISO – Glossary.

accréditation (qualité)

Procédure selon laquelle un organisme faisant autorité reconnaît formellement qu'un organisme ou un individu est compétent pour effectuer des tâches spécifiques.

Source: ISO – Glossary.

akreditace (kvalita)

Formální uznání toho, že instituce nebo osoba je kompetentní k vykonávání určitých úkolů.

4

accreditation of an education or training provider

Process of quality assurance through which accredited status is granted to an education or training provider, showing it has been approved by the relevant legislative or professional authorities by having met predetermined standards.

Source: Cedefop, 2008c, based on Canadian Information Centre for International Credentials, 2003.

Akkreditierung eines Anbieters der allgemeinen oder beruflichen Bildung

Qualitätssicherungsverfahren, in dessen Rahmen ein Anbieter der allgemeinen oder beruflichen Bildung einen akkreditierten Status erhält, der als Nachweis gilt, dass er von den zuständigen Rechtsetzungsorganen oder berufsständischen Organisationen genehmigt wurde, da er bestimmte festgelegte Standards erfüllt.

Quelle: Cedefop, 2008c, leicht verändert übernommen aus Canadian Information Centre for International Credentials, 2003.

agrément d'un prestataire d'enseignement ou de formation

Procédure de contrôle qualité visant à la reconnaissance et approbation officielles d'un prestataire d'enseignement ou de formation par l'autorité législative ou professionnelle compétente après vérification de la conformité vis-à-vis de certaines normes prédéfinies.

Source: Cedefop, 2008c, adapté de Canadian Information Centre for International Credentials, 2003.

akreditace poskytovatele vzdělávání nebo profesní přípravy

Proces zajišťování kvality, jehož prostřednictvím je udělen akreditovaný status poskytovateli vzdělávání nebo profesní přípravy ukazující, že byl schválen příslušnými legislativními nebo stavovskými orgány, protože splnil předem stanovené standardy.

accreditation of prior learning (APL) uznání výsledků předchozího učení viz validation of informal / non-formal learning validace výsledků informálního a neformálního učení.

accreditation of competences akreditace kompetencí viz recognition of learning outcomes; of competences certification; validation of learning outcomes uznávání výsledků učení; certifikace; validace výsledků učení.

5

apprenticeship

Systematic, long-term training alternating periods at the workplace and in an educational institution or training centre. The apprentice is contractually linked to the employer and receives remuneration (wage or allowance). The employer assumes responsibility for providing the trainee with training leading to a specific occupation.

Comment:

- in French, the term 'apprentissage' relates to both apprenticeship and the process of learning (see 'learning');
- the German 'dual system' is an example of apprenticeship.

Source: Cedefop, 2008c.

Lehrlingsausbildung / Lehre

Systematisch aufgebaute Langzeitausbildung, die im Wechsel zwischen Bildungseinrichtung oder Ausbil-

dungszentrum und Betrieb vermittelt wird. Der Lehrling schließt mit dem Arbeitgeber einen Vertrag und bezieht ein Arbeitsentgelt (Lohn oder Vergütung). Der Arbeitgeber ist verantwortlich dafür, dass der Lehrling eine Ausbildung erhält, die diesen für einen ganz bestimmten Beruf qualifiziert.

Anmerkung:

- der französische Begriff „apprentissage“ bezeichnet zum einen die Lehrlingsausbildung / Lehre, zum anderen aber auch den Vorgang bzw. Prozess des Lernens als solches (vgl. die Definition des Begriffs „learning“);
- das „duale System“ der Berufsausbildung in Deutschland ist ein Beispiel für die Lehrlingsausbildung.

Quelle: Cedefop, 2008c.

apprentissage (professionnel)

Mode de formation de longue durée alternant des périodes effectuées sur le lieu de travail et dans un établissement d'enseignement ou un centre de formation. L'apprenti(e) est contractuellement lié(e) à l'employeur et reçoit une rémunération (salaire ou indemnité).

L'employeur s'engage à fournir à l'apprenti la formation débouchant sur un métier défini.

Note:

- en français, le terme «apprentissage» désigne également le processus cumulatif d'acquisition de savoirs (voir la définition du terme «learning»);
- le système dual allemand est un exemple d'apprentissage.

Source: Cedefop, 2008c.

učňovství

Systematická dlouhodobá profesní příprava střídající období na pracovišti a ve vzdělávací instituci nebo ve středisku profesní přípravy. Učeň je smluvně spojen se zaměstnavatelem a dostává odměnu (mzdu nebo plat). Zaměstnavatel přebírá odpovědnost za to, že učni poskytnou profesní přípravu vedoucí k určitému povolání.

Poznámka:

- ve francouzštině označuje termín «apprentissage» rovněž proces učení se (viz definici termínu „learning“);
- německý duální systém je příkladem učňovství.

6

assessment of learning outcomes

Process of appraising knowledge, know-how, skills and/or competences of an individual against predefined criteria (learning expectations, measurement of learning outcomes). Assessment is typically followed by validation and certification.

Comment: In the literature, 'assessment' generally refers to appraisal of individuals whereas 'evaluation' is more

frequently used to describe appraisal of education and training methods or providers.

Source: Cedefop, 2008c.

Bewertung von Lernergebnissen

Verfahren zur Beurteilung von Kenntnissen, Know-how und/oder Kompetenzen einer Person gemäß festgelegten Kriterien (Lernerwartungen, Messung von Lernergebnissen). Die Bewertung führt normalerweise zu einer Validierung und Zertifizierung.

Anmerkung: in der englischsprachigen Literatur bezieht sich der Begriff „assessment“ in der Regel auf die Beurteilung von Personen; die Beurteilung von Ausbildungsmethoden oder -anbietern wird meist als „evaluation“ bezeichnet.

Quelle: Cedefop, 2008c.

évaluation des résultats d'apprentissage

Le processus consistant à apprécier les savoirs, savoir-faire, aptitudes et/ou compétences d'un individu à l'aune de critères prédéfinis (résultats attendus, mesure des résultats d'apprentissage). L'évaluation débouche habituellement sur la validation et la certification.

Note: en anglais, le terme «assessment» se réfère généralement à l'évaluation des compétences des apprenants, alors que «evaluation» renvoie plutôt à l'évaluation des méthodes ou des prestataires d'enseignement et de formation.

Source: Cedefop, 2008c.

hodnocení výsledků učení

Proces posuzování znalostí, know-how, dovedností a/nebo kompetencí jednotlivce podle předem stanovených kritérií (očekávané výsledky učení, měření výsledků učení). Po hodnocení obvykle následuje validace a certifikace.

Poznámka: V literatuře se „hodnocení“ obecně vztahuje na posuzování jednotlivců, zatímco „evaluace“ je častěji používána k popisu posuzování metod nebo poskytovatelů vzdělávání a profesní přípravy.

7

attractiveness of VET

Capacity of vocational education and training to:

- encourage individuals to choose vocational education and training;
- propose qualifications that open up career prospects.

Comment: attractiveness of VET depends on various factors:

- image of VET and parity of esteem with academic pathways;
- flexible pathways allowing mobility between VET and academic education;

- involvement of stakeholders in VET governance, including social partners.

Source: Cedefop.

Attraktivität der Berufsbildung

Fähigkeit der Berufsbildung:

- den Einzelnen zur Wahl einer beruflichen Bildungsoption zu bewegen;
- Qualifikationen bereitzustellen, die Karriereaussichten eröffnen.

Anmerkung: die Attraktivität der Berufsbildung ist von verschiedenen Faktoren abhängig:

- vom Ansehen der Berufsbildung und von der Gleichwertigkeit von allgemeiner und beruflicher Bildung;
- von flexiblen Bildungswegen, die Mobilität zwischen allgemeiner und beruflicher Bildung ermöglichen;
- von der Einbindung maßgeblicher Akteure, insbesondere der Sozialpartner, bei der Organisation und Steuerung der Berufsbildung.

Quelle: Cedefop.

attractivité de l'EFPP

La capacité de l'enseignement et la formation professionnels à

- inciter les individus à choisir l'enseignement et la formation professionnels;
- proposer des qualifications qui ouvrent des perspectives de carrière.

Note: l'attractivité de l'EFPP dépend de différents facteurs:

- l'image de l'EFPP et sa parité d'estime avec les filières académiques;
- la flexibilité des parcours autorisant une mobilité entre EFP et enseignement académique;
- l'engagement des acteurs dans la gouvernance de l'EFPP, notamment les partenaires sociaux.

Source: Cedefop.

atraktivita OVP

Schopnost odborného vzdělávání a přípravy:

- povzbuzovat jednotlivce k volbě OVP;
- navrhnout kvalifikace, které otevírají kariérní možnosti.

Poznámka: atraktivita OVP závisí na různých faktorech:

- na image OVP a na jeho rovnocenném oceňování v srovnání se všeobecným vzděláváním;
- na flexibilních vzdělávacích cestách umožňujících mobilitu mezi OVP a všeobecným vzděláváním;
- na zapojení zainteresovaných stran, včetně sociálních partnerů, do organizace a řízení OVP.

8

awarding body

Body issuing qualifications (certificates, diplomas or titles) formally recognising the learning outcomes

(knowledge, skills and/or competences) of an individual, following an assessment and validation procedure.

Source: Cedefop, 2008c.

ausstellende Stelle oder Behörde

Bezeichnet eine Stelle, die Qualifikationen (Befähigungsnachweise, Bescheinigungen, Diplome, Zertifikate oder Zeugnisse) ausstellt, die die Lernergebnisse (Wissen, Fähigkeiten und/oder Kompetenzen) einer Person in Folge eines Bewertungs- und Validierungsverfahrens formal anerkennen.

Quelle: Cedefop, 2008c.

organisme certificateur

Organisme délivrant des certifications (certificats, diplômes ou titres) qui attestent d'une manière officielle et formalisée les résultats/acquis d'apprentissage d'un individu (savoirs, aptitudes et/ou compétences) à l'issue d'une procédure d'évaluation et de validation.

Source: Cedefop, 2008c.

hodnotící orgán, certifikační orgán

Orgány vystavující osvědčení (certifikáty, diplomy nebo tituly), která formálně uznávají výsledky učení jednotlivce (znalosti, dovednosti a/nebo kompetence), po hodnotícím a validačním procesu.

9

balanced scorecard (BSC)

Quantitative measures evaluating to what extent an organisation succeeds in realising its mission and strategic objectives. These measurements are built around four viewpoints: innovation and learning (people management), internal processes, customers, and financial management.

Comment: the balanced scorecard is increasingly used in the public sector in Europe.

Source: EIPA, 2006.

Balanced Scorecard (BSC)

Methode, bei der mit Hilfe von Indikatoren eine Organisation von verschiedenen strategischen Standpunkten aus bewertet wird (Erfolgsmessung/steuerung). Dieses Modell unterstreicht die Notwendigkeit, einen Ausgleich zwischen verschiedenen Dimensionen (Perspektiven) zu schaffen (z.B. Kundenorientierung, Mitarbeiterorientierung, Finanzen).

Anmerkung: die öffentlichen Verwaltungen in Europa bedienen sich in wachsendem Maße der Balanced Scorecard.

Quelle: EIPA, 2006.

tableau de bord prospectif (TBP)

Ensemble de mesures quantifiables qui permet d'évaluer la capacité d'une organisation à réaliser sa

mission et ses objectifs stratégiques. Ces mesures sont structurées autour de quatre axes: l'innovation et l'apprentissage (le personnel), les processus internes, les clients et l'aspect financier.

Note: le tableau de bord prospectif est de plus en plus utilisé dans le secteur public en Europe.

Source: EIPA, 2006.

balanced scorecard

Kvantitativní metoda evaluující, do jaké míry je organizace úspěšná v uskutečňování svého poslání a strate-

gických cílů. Tato měření se soustřeďují na čtyři hlediska: inovace a vzdělávání (personální management), interní procesy, zákazníci a finanční management.

Poznámka: Metoda balanced scorecard je nyní v Evropě více používána i ve veřejném sektoru.

Pramen :

Cedefop. Glossary/Glossar/Glossaire. Quality in education and training = Qualität in der allgemeinen und beruflichen Bildung = La qualité dans l'enseignement et la formation Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2011, 232 p. ISBN 978-92-896-0740-4 <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Oprávnění ke studiu v německých středních školách

V editoriale listopadového čísla jsme slíbili vysvětlit, jak je to s oprávněním k dalšímu studiu (*Studienberechtigung*) u žáků německých všeobecně vzdělávacích škol 2. stupně (ISCED 2). Někteří čtenáři se totiž pozastavili nad vysokým počtem žákům, kteří toto oprávnění nemají.

Pro jistotu jsme napsali spoluautorce původního článku z německého časopisu *Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis*, který vydává Spolkový ústav odborného vzdělávání (*Bundesinstitut für Berufsbildung – BIBB*), abychom se ujistili, zda se něco „neztratilo v překladu“. Margit Ebbinghaus informaci potvrdila.

Bei den 602.000 Jugendlichen ohne Studienberechtigung handelt es sich um die Anzahl aller Jugendlichen, die im Jahr 2009 die allgemeinbildenden Schulen mit einem Abschluss unterhalb der Studienberechtigung beendet haben. Das sind zum Beispiel Absolventen aus Hauptschulen und Realschulen.

V Německu existují na úrovni ISCED 2 různé druhy všeobecně vzdělávacích škol (alespoň podle názvu), z nichž některé jsou specifické jen pro určité spolkové země. Absolventi škol dostávají osvědčení o ukončení školy. Osvědčení je většinou složeninou názvu školy a slova závěr (*Abschluss*). (Není to vysvědčení, pro které se v němčině používá termín *Zeugnis*. Slovo *Zeugnis* se na úrovni ISCED 2 používá pouze ve složenině *Abgangszeugnis* a znamená vysvědčení udílené žákům, kteří nedosáhli cílů nižšího sekundárního vzdělávání, avšak absolvovali povinnou školní docházku.)

Německé nižší sekundární školy (ISCED 2) jsou v evropském glosáři vzdělávacích institucí zařazeny pod tři souhrnná záhlaví (*Gesamtschule, Hauptschule, Realschule*), k nimž jsou připojeny další synonymní názvy používané v jednotlivých spolkových zemích.

Charakteristiky těchto tří škol přebíráme ve zkráceném překladu z glosáře.

Gesamtschule (souborná střední škola)

Tato škola obvykle poskytuje 6leté celodenní vzdělávání žákům ve věku od 10 (nebo 12 ve spolkových zemích Berlín a Braniborsko) do 15/16 let. Příjímací postupy se v jednotlivých zemích liší. Existují dva druhy *Gesamtschulen*: kooperativní *Gesamtschulen* seskupují žáky odděleně podle vzdělání, kterého mají dosáhnout; integrované *Gesamtschulen* seskupují žáky podle jejich znalostí pro vyučování některých předmětů, zatímco ostatní předměty je vyučují společně. Osvědčení o ukončení hlavní školy (*Hauptschulabschluss*) může být uděleno po 5. ročníku (ve spolkových zemích Berlín a Braniborsko po 3. ročníku) a jeho držitelé obvykle přecházejí do profesní přípravy v rámci duálního systému, a tím do profesní školy (*Berufsschule*). Po 6. ročníku (4. ročníku ve spolkových zemích Berlín a Braniborsko) mohou žáci obdržet osvědčení o ukončení nižší sekundární školy (*Mittlerer Schulabschluss* – obvykle nazývané osvědčení o ukončení reálné školy (*Realschulabschluss*)). Toto osvědčení umožňuje žákům hlásit se ke studiu na profesních odborných školách (*Berufsfachschulen*) a odborných vyšších školách (*Fachoberschulen*) a rovněž vstoupit do profesní přípravy v rámci duálního systému a tím do profesní školy (*Berufsschule*). Žáci mohou též získat oprávnění pokračovat ve vzdělávání na gymnáziu (*Gymnasiale Oberstufe*) po 6. ročníku (4. ročníku ve spolkových zemích Berlín a Braniborsko), pokud splní požadované podmínky pro přijetí.

Hauptschule (hlavní škola)

Tato škola poskytuje 5 nebo 6leté celodenní vzdělávání žákům ve věku od 10 (nebo 12 ve spolkových zemích Berlín a Braniborsko) do 15/16 let. Žáci se učí podle jednotného učebního plánu, který obsahuje základní povinné předměty a některé volitelné předměty. Po ukončení školy žáci dostanou osvědčení o ukončení hlavní školy (*Hauptschulabschluss*), pokud získali odpovídající známky buď při závěrečné zkoušce, nebo v každém vyučovacím předmětu na konci posledního ročníku. Žáci zpravidla přecházejí do profesní přípravy v rámci duálního systému, a tím do profesní školy (*Berufsschule*). Synonymní názvy pro *Hauptschule* jsou: rozšířená reálná škola (*Erweiterte Realschule*), integrovaná hlavní a reálná škola (*Integrierte Haupt- und Realschule*), prostřední škola (*Mittelschule*), regulovaná škola (*Regelschule*), regionální škola (*Regionale Schule*), sekundární škola (*Sekundarschule*), sloučená hlavní a reálná škola (*Verbundene Haupt- und Realschule*).

Realschule (reálná škola)

Tato škola nabízí zpravidla 6leté (nebo 4leté ve spolkových zemích Berlín, Braniborsko a Hamburg) celodenní všeobecné nižší sekundární vzdělávání žákům ve věku od 10 do 16 let.

Přijímací postupy závisí na podmínkách v dané spolkové zemi a na výsledcích v základní škole (*Grundschule*). Žáci se učí podle jednotného učebního plánu, který obsahuje základní povinné předměty a některé volitelné předměty. Ministerstvo školství v každé spolkové zemi odpovídá za tyto školy, které jsou zpravidla veřejné, koedukované a nenedominační. Existují též

státem podporované soukromé školy. Financování je založeno na rozdělení zodpovědnosti mezi spolkovou zemi a místní úřady (*Kommunen*). Školné se neplatí. Osvědčení o ukončení reálné školy (*Realschulabschluss*) se udílí žákům, kteří u závěrečné zkoušky získali odpovídající známky. Osvědčení opravňuje žáky hlásit se ke studiu na profesních odborných školách (*Berufsfachschulen*) a odborných vyšších školách (*Fachoberschulen*) a je také používáno pro přijetí do profesní přípravy v rámci duálního systému, a tím do profesní školy (*Berufsschule*).

Žáci mohou též získat oprávnění k přechodu na gymnázium (*Gymnasiale Oberstufe*), pokud splní požadované podmínky pro přijetí. Synonymní názvy pro *Realschule* jsou: *Erweiterte Realschule*, *Integrierte Haupt- und Realschule*, *Mittelschule*, *Regelschule*, *Regionale Schule*, *Sekundarschule*, *Verbundene Haupt- und Realschule*.

Nyní víme, že absolventi *Hauptschule* (hlavní školy) nemají oprávnění ke studiu na středních školách bez ohledu na to, zda získali osvědčení o ukončení *Hauptschule* nebo ne. Toto oprávnění nezískají ani ti, kdo opustí *Gesamtschule* (soubornou střední školu) po 5., resp. 3. ročníku, nebo ti, kdo na *Realschule* (reálné škole) nesložili závěrečné zkoušky na požadované úrovni. Informace, která vyvolala údiv mezi čtenáři, pocházela z říjnového Zpravodaje, kde je na straně 11 uvedeno: „Počet absolventů všeobecně vzdělávacích škol (ISCED 2), kteří nejsou oprávněni ke studiu na středních školách a proto směřují do duálního systému, v roce 2009 oproti předchozímu roku poklesl přibližně o 32 000 na necelých 602 000.“

Absolventi podle druhů osvědčení o ukončení školy a jejich podíl na populaci ve stejném věku v roce 2008

Absolventi	Celkem	z toho		Podíl na populaci ve stejném věku
		Všeobecně vzdělávací školy	Odborné školy (včetně <i>Fachschulen</i>)	
bez ukončení hlavní školy	64 880	64 880	-	7,5
osvědčení o ukončení hlavní školy	238 560	204 241	34 319	27,5
osvědčení o ukončení nižší sekundární školy	462 078	371 628	90 450	51,6

Na stránkách Eurydice (Eurybase) jsou k dispozici (nejnovější) statistické údaje za rok 2008. V tabulce jsou uvedeny tři skupiny absolventů. První dvě skupiny nemají oprávnění ke studiu na střední škole, třetí skupina může pokračovat ve studiu za určitých okolností. Podle údajů z tabulky a z článku ve Zpravodaji 10/2011 by těch, kteří v roce 2008 měli oprávnění k dalšímu studiu, mělo být zhruba 131 500, a z toho plyne, že 634 000 absolventů škol toto oprávnění nemělo.

Anna Konopásková

Prameny:

European Glossary on Education : Volume 2 – Second edition: Educational Institutions. Brussels : Eurydice, 2005. 198 s. (European Glossary on Education ; Sv. 2) ISBN 92-79-00158-X Eurydice. Eurybase Deutschland
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/DE_DE.pdf

Jak zlepšit vzdělávání v USA

Vzdělávání je motorem sociální mobility. Zdá se, že Američané mají dvě možnosti: buď zlepšit kvalitu svých škol, nebo se smířit s nižší životní úrovní.

Kvalita veřejných středních škol (*high school*)¹ se v průběhu posledních 30 let velmi zhoršila. Světové ekonomické fórum řadí školský systém v USA na 26. místo na světě, daleko za Německo, Finsko, Nizozemsko, Dánsko, Kanadu a Singapur. Výsledky žáků v přírodních vědách a matematice byly ještě horší.

Důsledky krize ve vzdělávání jsou nyní zcela zřejmé. Průměrné mzdy pracovníků stagnují a sociální vzestup – součást amerického snu – se zpomalil, až zastavil. Vzdělávání bylo vždycky nejrychlejší cestou vzhůru po sociálně ekonomickém žebříčku. I v době slabého zotavování se dobré vzdělání vyplatí. Nezaměstnanost absolventů *college*¹ činí 4 %, u těch, kdo předčasně opustili střední školu je to 14 %. Ti, kdo předčasně odejdou ze střední školy (v současné době je to 25 % z celkového počtu žáků) budou mít po zbytek života sníženou životní úroveň.

V jiných zemích světa se usiluje o zvyšování kvalifikací pracovních sil. V Evropě a v Asii se snaží zvyšovat počty absolventů vysokých škol. Zaměřují se přitom na matematiku a přírodní vědy, zatímco v USA jsou vysokoškolské diplomy získávány v *měkkých* oborech, např. studium sportovních a volnočasových aktivit (*sports exercise and leisure studies*).

Jak tuto situaci napravit? Existuje jedna osvědčená metoda – více pracovat. Žáci v USA stráví ve škole méně času než žáci v zahraničí. Mají kratší jak denní vyučování, tak školní rok. Žáci v Jižní Koreji stráví v porovnání s nimi do konce střední školy ve škole téměř o dva roky déle.

Jižní Korea učí žáky tvrdě pracovat. Finsko, které je také na špici v mezinárodních testech, na to jde jinak. Školní docházka tam začíná později než ve většině zemí, zdůrazňuje se tvořivost a po většinu roku se školy vyhýbají testům. Finsko však má vynikající učitele, kteří jsou dobře placeni a jejich povolání je respektováno stejně jako povolání lékaře nebo právníka. Jsou vyhledáváni a dále připravováni ve velmi konkurenčním a přísném procesu. Všichni učitelé musí mít magisterský titul a ke studiu učitelství je přijat v průměru každý desátý uchazeč. Naproti tomu téměř polovina (47 %) amerických učitelů absolvuje jen ve spodní třetině hodnocení. Ve střední třetině je jich 30 % a nejlepších výsledků dosáhne jen 23 % absolventů studia učitelství. Přitom kvalitní učitelé jsou pro nápravu situace ve školství rozhodující. Jedna ze studií odhadu-

je, že kdyby černošští žáci měli po čtyři roky kvalitní učitele, zmizel by rozdíl ve výsledcích testů mezi černými a bílými žáky.

Náprava se zdá jednoduchá – více pracovat a získat lepší učitele. Splnit tyto dvě podmínky však není jednoduché. Vzdělávací systém je odolný vůči změnám a učitelské odbory žárlivě strážejí své výsady. Všechna specifická opatření, která by umožnila žákům více pracovat a rozeznat a odměnit dobré učitele (více vyučovacích dnů, delší vyučovací doby, zásluhové platy), se většinou setkávají s odporem u učitelských odborů a dalších činitelů, kteří chtějí zachovat status quo.

Naděje se objevila vně školského systému. Absolvent Massachusettského technologického institutu (*Massachusetts Institute of Technology* – MIT) Salman Khan, Američan bangladéšského původu, chtěl pomoci své sestřenci žijící na opačném konci Spojených států s domácím úkolem z matematiky. Setkat se nemohli, a proto Khan umístil nakreslené diagramy a rovnice na YouTube, aby k nim měla sestřenice přístup. O pět let později měl Khan vyprodukovaných 3000 výukových videí z matematiky a přírodních věd, která byla sledována více než 80milionkrát. (Dnešní stav – viz rubrika zajímavé internetové adresy.)

Skutečná revoluce se však odehrává ve třídě. Loni se v předměstském Los Altos, které leží mezi San Franciscem a San Jose v severozápadním cípu Silicon Valley, rozhodli využívat videa a software z Khanovy akademie ve veřejných školách. To postavilo vzdělávací systém na hlavu. Podle tradiční metody sedí žáci ve třídě, dostávají informace od učitele a pilně si dělají poznámky – tento pasivní způsob plýtvá cenným časem ve třídě. Nejnáročnější práci – řešení problémů – dělají doma bez pomoci. V novém systému se doma dívají na videa Khanovy akademie a problémy řeší ve škole, přičemž je učitelův talent nejlépe využít. Kromě toho se žáci mohou učit svým vlastním tempem, pouštět si videa znovu tak dlouho, dokud látku nepochopí. První výsledky ukazují na velký skok v dovednostech žáků. Technika je použita k vytvoření interaktivního vzdělávání, které je novátorské, účinné a přizpůsobené potřebám žáků.

AK

¹ Stručný přehled vzdělávacích institucí v USA najdete ve Zpravodaji č. 5/2008, s. 5 dole.

Pramen: Zakaria, Fareed. *Why can't the U.S. learn?* TIME, Vol. 178, 2011, No. 19, p. 24-25.

Didaktika pro profesní přípravu

Jaká didaktika je pro moderní profesní přípravu aktuální? V současné době je velmi propagované samostatně řízené učení. To ovšem není nic nového. Již v roce 1632 se Komenský snažil podat návod k tomu „jak vyučující méně učí, ale učící se se naučí více, ve školách je méně hluku, nevole a marné práce, ale více volného času, zábavy a značného pokroku“. Toto usilování o kámen mudrců se táhne dějinami pedagogiky. Příkladem mohou být myšlenky Pestalozziho, koncepce reformní pedagogiky (Kerschensteiner, Dewey) nebo hnutí Otevřeného vyučování.

V současné době opět probíhá změna zásadní didaktické interpretace vyučování. Po dva až tři roky je znatelná změna paradigmat, která vede od didaktiky zprostředkování k didaktice orientované na jednání. Myšlení didaktického zprostředkování je úzce spojeno s tradiční výukou. Orientace na jednání uskutečňuje konstruktivistické pojetí učení. Především je zaměřena na celkové a aktivní učební jednání při výuce.

Podle tradičního pojetí vyučování probíhá vzdělávání převážně na úrovni osobní komunikace mezi vyučujícím a učícím se s precizními otázkami a impulsy vyučujícího a očekávanými reakcemi žáků. Průběh vyučování je veden systematikou odborné vědy. Důležitou roli hrají učební a demonstrační pomůcky a prostředky v rukou vyučujícího. Kritici tohoto způsobu, např. Elsbeth Sternová přitom hovoří o „pedagogice velikonočního zajíce“. Učitel při vyučování skryje znalost, kterou žák musí hledat a najít v dotazovací hře otázka-odpověď.

Vyučování orientované na jednání naopak přesouvá učební procesy na individuální úroveň učícího se. Žáci se mají učit v připraveném učebním prostředí pokud možno samostatně a ve vlastní zodpovědnosti. Vyučující působí při učení jako poradce. V centru dění je cíl, kterého má jednání dosáhnout. Kritici konstatují, že z tohoto způsobu vyučování mají prospěch zvláště výkonnostně silní žáci. Hrozí, že žáci se slabšími výkony propadnou. Další nebezpečí představuje možná dezorientace a přetížení výkonnostně slabších žáků.

Například v profesní přípravě se novým zařazením kovo a elektro profesí od roku 1987 nebo zavedením rámcových vzdělávacích plánů orientovaných na učební pole od roku 1996 strukturálně změnily rámcové podmínky. Nové podmínky upřednostňují učení orientované na jednání, které sleduje konstruktivistické pojetí učení. Vyučování orientované na jednání je v dnešní době důležitou součástí vysoce kvalitativní profesní přípravy, která reaguje na změněné požadavky ve světě práce a ve společnosti. Taková koncepce může zkřížit struktury v odborné systematice a v systematice jednání. Rovnováha mezi samostatnou znalostní kon-

strukcí a instrukcemi učitele přitom představuje jeden z hlavních úkolů vyučovací praxe.

Učení orientované na jednání v profesní přípravě spočívá na dvou centrálních determinantech. Důležitým vlivným předpokladem jsou profesní učební materiály určené pro samostatné učení, které umožňují aktivní získávání znalostí a individualizované učení (např. učební a pracovní pomůcky, návody, písemné pracovní pokyny, informační materiály atd.). Druhým důležitým a vlivným předpokladem je učitel, který jako odborník doprovází individualizované učení. Odborné rozpravy zaměřené na učení v malých skupinách nebo tváří v tvář tvoří ve složitém prostředí profesního vyučování důležitý didaktický podpůrný nástroj, který lze přirovnat k lešení. Tato komunikační konstrukce podporuje podle potřeby samostatně organizované učení. Zabráňuje dezorientaci žáka a jeho přetížení.

Je třeba konstatovat, že oproti tradičním formám se při konstruktivistickém vyučování role vyučujícího a žáka značně změní. Přesto jsou při tomto vyučování tradiční vyučovací prvky většinou nepostradatelné. Učení orientované na jednání v žádném případě nevyklučuje jejich používání. Podporují a doplňují individualizované fáze učení a vytvářejí rovnováhu mezi konstrukcí a instrukcí. Pomocí této rovnováhy se konstruktivistické učení stává účinnější, efektivnější a ekonomičtější.

Současná didaktika profesní přípravy vychází z konstruktivistického pojetí učení. K tomu souběžně používá prvky vyučovacích koncepcí. Jejím cílem je to, aby žák byl schopen samostatně a ve vlastní zodpovědnosti odhalovat nové znalosti a nové dovednosti. To je hlavním předpokladem k tomu, aby mohl obstát v moderním světě práce a ve společnosti. Profesní učební místa, která poskytují žákům možnost rozvinout při učení svou osobnost, přispívají rozhodným způsobem ke vzdělávání člověka.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Riedl, Alfred. Eine Didaktik für berufliche Bildung. Berufsbildung, 2010, Nr. 124, S. 2.

Kvalifikace odborníků v íránském stavebnictví

Konkrétní stavební záměry projektu *Megacities „Young Cities“* (Mladá města) tvoří rámec pro zkoušení scénářů vzdělávání a dalšího vzdělávání orientovaného na praxi ve stavebním sektoru v Íránu. Energeticky efektivní stavění ve vysoké kvalitě vyžaduje kvalifikované odborníky, kteří jsou schopni realizovat inovativní plány. Na koncepci vzdělávání stavebních odborníků od roku 2008 spolupracuje Ústav odborného vzdělávání a pracovního výcviku (*Institut für Berufliche Bildung und Arbeitslehre – IBBA*)¹, součást TU Berlín, a sekce profesní podpory Svazu stavebního průmyslu Berlín-Brandenburg (*Bauindustrieverband Berlin-Brandenburg e.V.*)²

Projekt *Young Cities* v regionu Teherán/Karaj

Projekt *Young Cities* je jedním z deseti projektů *Megacities* podporovaných v rámci strategie high-tech spolkové vlády pro trvale udržitelný rozvoj a ochranu klimatu (BMBF 2010). Ty probíhají od roku 2008 do roku 2013 v Asii, Africe a v Jižní Americe v regionech s vysokou mírou růstu obyvatel. Pracují s různými klíčovými aspekty trvale udržitelného rozvoje vznikajících a rostoucích megaměst a satelitních měst, rozvoje, který šetří zdroje a produkuje nízké emise.

Hlavním cílem výzkumného projektu *Young Cities* je celkový rozvoj energeticky efektivních městských struktur pro region Teherán/Karaj na příkladu Nového města Hashtgerd. Profesní vzdělávání je jednou z podpůrných dimenzí ke třem úrovním aktivit: celkové urbanistické struktuře, infrastruktuře a budovám. Projekt je založen důsledně interdisciplinárně. Uvnitř nejdůležitějších úrovní aktivit mezi projektovými partnery v Íránu a v Německu existuje stálá i dočasná spolupráce.

Do centra dění od začátku vstupují otázky odborného vzdělávání a poskytování kvalifikací odborným silám. Všichni zúčastnění poznali, že realizace inovativního plánování závisí na tom, aby management stavení a řemeslné provedení prací byly v rukou kompetentních a zkušených odborných sil. To vede jak k včasnému zapojení lidí z profesní přípravy do stavebního plánování, tak ke stoupající poptávce po kvalifikačních seminářích v kontextu stavební realizace.

Řemeslně-technické vzdělávání a stavební profese v Íránu

Razantní technologický rozvoj vyžaduje vynaložit mimořádné úsilí v řemeslně-technickém vzdělávání. Organizace technické profesní přípravy (*Technical Vocational Training Organisation – TVTO*) vypracovala minimální standardy pro odborné vzdělávací kurzy, které se vyučují ve státních a soukromých institucích – většinou formou založenou na vědě a teorii. Odborné spektrum zahrnuje převážně segmenty, které jsou pokládány za zvláště náročné, např. optiku, biotechnologii, mechatroniku, elektroniku/informační techniku a chemii. Odborné vzdělávání ve stavebnictví je opomí-

jeno, protože o práci na stavbě většina lidí v Íránu neusiluje.

Spolehlivé prameny a údaje o situaci ve stavebnictví a odborném vzdělávání v Íránu téměř neexistují. Oficiální statistiky vykazují ve vzdělávání neuvěřitelně vysoké počty a kvóty. Vlastní, nereprezentativní průzkumy v íránských stavebních podnicích tento protiklad vysvětlují: mnoho podniků pod pojmem „vzdělávání“ rozumí krátkodobé zručovací kurzy.

Značná část stavebních dělníků je ze sousedních států. Nejsou dostatečně gramotní ani ve vlastním jazyce, natož v perštině. V Íránu žijí zčásti ilegálně, bez sociálního pojištění v nedůstojných podmínkách a standardní nabídky profesní přípravy jsou pro ně nedosažitelné. Navíc jsou i špatně placeni a vystaveni velkému riziku úrazu. Pro stavění existují rozsáhlé regulační mechanismy, které se však téměř nedodržují, protože se neprovádějí žádné kontroly. Opatření profesního kvalifikování nejsou doprovázena dalšími opatřeními, např. zlepšením bezpečnosti práce, podporou image, zvýšením úrovně mezd, stabilizací pracovních poměrů a prosazováním stavebních předpisů. Dobře vyučení odborní pracovníci, například svářeči, nacházejí o něco lépe placené a váženější činnosti v jiných oborech a ke škodě stavebních podniků odcházejí.

Energeticky efektivní a vysoce kvalitní stavby jsou důležité nejen pro ekologickou a klimatickou přijatelnost nových satelitních měst, nýbrž také pro ekonomický úspěch stavebního průmyslu jako klíčového sektoru v Íránu. Devastující účinky četných zemětřesení se dají při odborném provádění prací podle předpisů značně snížit. Analýza vypracovaná v projektu dokládá, že značný podíl škod u staveb způsobují nedostatky v jejich provedení.

Strategie aktivit v odborném vzdělávání

Projekt *Young Cities* je zaměřený na více dimenzí: Jednak na konkrétní stavební záměr v partnerské zemi včetně všech úrovní aktivit, jednak na rozvoj komplexních návrhů, které jsou realizovatelné v zemích s podobnými klimatickými podmínkami, například v ob-

lasti středního východu a severní Afriky. Poznatky a zkušenosti, které v projektu vznikají, se vyhodnocují, zevšeobecňují a případně mají přímý vliv na další postup. Mohou se též převádět do odborného vzdělávání. Pravděpodobnost úspěchu je o to vyšší, čím rychleji se ukáží první výsledky aktivit a čím jsou dosažitelnější. To hovoří pro přístup k projektu, který byl zvolen na začátku. Dosažené úspěchy tak zůstávají omezeny regionálně a sektorově. Své působení mohou dále rozvinout jen tehdy, když se je podaří kombinovat s dlouhodobě zaměřenými strategickými aktivitami.

Zvláště úspěšné byly praktické workshopy, které byly v rámci prvního stavebního pilotního projektu určeny ke kvalifikování personálu z odborného vzdělávání a vedení staveb. Účastníci měli mnohdy poprvé příležitost si pod vedením praktiků vlastnoručně vyzkoušet odbornou práci s běžnými a moderními materiály.

Později byly vytvořeny jednoduché pracovní návody a doprovodná videa, která se mohou rozšiřovat a používat v mobilních učebních jednotkách a na seminářích pro mistry odborné výchovy.

Chystá se zřízení multifunkčního centra odborného vzdělávání/centra kompetencí zaměřeného na vzdělávání spojené s praktickou prací. Byly již pořízeny studie proveditelnosti s provozovatelským modelem a vytvořeny plány prostor a vybavení a návrh architektonického řešení. Na provozu se budou vzhledem ke svému podpůrnému potenciálu pro systematický rozvoj rozhodujícím způsobem podílet Středisko výcviku instruktorů (*Instructors Training Center – ITC*) v Karaji a TVTO.

Pro převedení úspěchů jednotlivých projektů do strategie odborného vzdělávání je nezbytné zapojení podniků a podnikatelských svazů a vytvoření společné strategie. To mají podporovat studijní cesty zástupců íránských stavebních podniků a zařízení odborného vzdělávání do Německa, spojené s návštěvou německých stavebních podniků a středisek odborného vzdělávání. Při tom se mají navázat přímé a bilaterální kontakty německých a íránských stavebních podniků s cílem spolupráce v profesní přípravě. Německé firmy, které jsou v Íránu aktivní nebo jsou ve spojení s partnerskými firmami, projevují velký zájem. Odborná témata pro poskytování potřebných kvalifikací jsou energeticky efektivní stavby, moderní materiály a technologie, železobeton, pórobeton, těsnění, tepelná izolace, izolace proti kročejovému hluku, spojování různých materiálů, vnitřní stavební práce, okna a dveře, sváření a bezpečnost práce.

První poznatky a výhled

Realizace takového projektu v Íránu, který se nachází na křižovatce světové politiky, kde součástí života je

porušování lidských práv a diskriminace a ukončení vnitřních mocenských bojů mezi náboženskými, vojenskými a politickými instancemi i uvnitř těchto instancí je v nedohlednu, nastoluje otázky, které přesahují pouhou technickou odbornost.

Lidé zúčastnění na projektu došli po intenzivních diskusích o etických otázkách k závěru, že vědecká a vzdělávací spolupráce posiluje liberální síly otevřené světu a je třeba ji chápat jako součást aktivní mírové spolupráce. Ženy, které jsou zvláště omezovány v osobních právech, se na vzdělávání podílejí ve velké míře – tvoří více než polovinu studujících. Spolupráce v oblasti vzdělávání se neomezuje pouze na kontakty s kolegy věrnými oficiální linii. Na íránské straně existuje nepřehledný „oficiální“ dozor, jehož účinky se na postup projektu těžko dají odhadnout. Výměna mezi odborníky však stojí ve středu zájmu a odbornému vzdělávání se dostává ze všech stran výrazné podpory.

Úkoly a šance spolu souvisí. Většina velkých stavebních podniků v Íránu je ve státní rukou nebo pod přísným státním dozorem. Přístup k nim je možný pouze za účasti ministerstev nebo jejich pověřenců a je někdy obtížný. Rozdělení politických kompetencí na tři ministerstva, v jejichž působnosti jsou práce a sociální věci, školství a stavebnictví, je někdy překážkou, ne však nepřekonatelnou. Vedou se rozhovory usilující o dosažení shody, protože separátní snahy o zlepšení vzdělávání ve stavebnictví nepřinesly požadovaný úspěch. K průtahům dochází též kvůli nepřítomnosti kontaktních partnerů – zvláště íránských odborníků v profesní přípravě s prokázanou kvalifikací. Na druhé straně je velká potřeba kvalifikací u zaměstnanců, protože je třeba v krátké době a dobré kvalitě zvládnout enormní objem stavebních prací. Aktuální potřeba v Íránu je 1 až 1,5 miliónu bytových jednotek ročně. Z toho vyplývá určitá otevřenost a naděje, že se slibné prototypicky vyzkoušené návrhy dostanou rychle do normální činnosti.

Íránské rozhodující činitele několikrát ujišťovali, že poskytování kvalifikací vzdělávacímu personálu pokládají za prvořadý úkol, chtějí strukturálně a finančně zajistit stavbu a provoz multifunkčního centra odborného vzdělávání a mají zájem na dlouhodobé spolupráci s německými partnery.

Seznam íránských a německých podniků působících v Íránu, které se angažují v profesní přípravě, naznačuje jádro stavebního průmyslu, ze kterého se může rozvíjet široká působnost. Princip modulárních návrhů „Od krátkodobých školení po celkové vzdělávání“ při tom bude hrát ústřední roli.

Ve společném záměru podporovaném Spolkovým ministerstvem školství a výzkumu hlavní německá

centra odborného vzdělávání z oblasti stavebnictví hodlají rozšířit svou obchodní oblast „export vzdělávání“ a Írán zařadit jako partnerskou zemi. Zkušení němečtí mistři odborné výchovy budou společně s íránskými kolegy pracovat podle modelu koučování na adaptaci osvědčených stavebních kamenů/kurzů a na jejich zavedení jako standardu. Také pro německé mistry to bude přínosná zkušenost, jak potvrzují první zprávy z *Young Cities*.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ <http://www.ibba.tu-berlin.de/menue/institut/>

² <http://www.bauindustrie-bb.de/>

Pramen: Mahrin, Bernd. Fachkräftequalifizierung im Bausektor im Iran. Berufsbildung in Wirtschaft und Praxis, 2010, Nr. 6, S. 49-52.

Proč mistři odborné výchovy nejsou neomylní

Stará pedagogická moudrost říká, že chybami se člověk učí. Bez chyb není možné se rozvíjet a učit. Učení probíhá tehdy, odváží-li se učni až na hranici znalostí a neznalostí, umění a neumění. Na této hranici dochází více či méně často k chybám.

To, co se vztahuje na učeně, platí také pro mistry odborné výchovy. Nejsou imunní vůči chybám. Neboť mistr se také stále učí, ať už se jedná o utváření vztahů při profesní přípravě, poskytování profesního know-how, vyplňování posudkových formulářů nebo urovnávání konfliktů. Mnohé se podaří hned, mnohé ne. A tak to je také dobře! Neboť jak učení, tak i vzdělávání vede k úspěchu přes chybování. To spočívá v tom, že objevení chyby vyvolává pocit překvapení, které stimuluje učení.

Mistr se může z každé chyby jenom těšit. Kdo se ze svých chyb poučuje, tomu se omyly jeví jako kameny, na které se dá stoupnout, a ne jako kameny, o které se zakopává. Chyby pak mají funkci zpětného hlášení. Ukazují na nutnost zlepšení. Na cestě k úspěchu leží experimenty, pokusy a zkušenosti. Mistři, kteří to tak vidí, vždy získávají: Mají-li úspěch, získávají sebestpovězení, odvalu a energii do další práce. Zažijí-li porážku, získají zkušenost a motivaci pro hledání a objevování inovativních řešení.

Takže, když se člověk chybami může hodně naučit, co vede mnohé mistry k tomu, že se snaží chyb vyvarovat? V některých podnicích se chyby nehodnotí jako pokusy o řešení problémů a nevyužívají se šance k ponaučení, které jsou v nich obsaženy. Často tak vzniká klima, v němž se podporuje vyhýbání rizikům. Například způsob, jakým se v organizaci hovoří o chybách, prozrazuje mnohé o tom, jak se tam na chyby reaguje. V podnicích nepřátelských k chybám se mistr naučí především jedno: Chyby jakéhokoliv druhu jsou špatné a mělo by se jim od začátku předcházet. Když se to jednou nepodaří, tak se má chyba zatajit, a to za každou cenu.

Na individuální úrovni mají v sobě mnozí mistři výrazně zafixováno „Buď perfektní!“ Přitom se jedná o tiché, tvrdošíjně vnitřní hlasy, které jim připomínají, co jim dávali do života rodiče a ostatní osoby v okolí, aby z nich

jednou „něco bylo“. Mistři, kteří mají ve stresových situacích sklon k tomu, že tomuto popudu podléhají, mají panický strach z toho, že udělají chybu. Neboť ti, kdo dělají chyby, nejsou perfektní. A když nejsou perfektní, tak se obávají, že ztratí (rodičovskou) podporu a ocenění. Proto v každém případě usilují o dokonalost – bez ohledu na časovou náročnost a náklady. Jsou vnitřně poháněni k tomu, aby z nemožného udělali možné.

Několik tipů jak reagovat na chyby:

- Dovolte si považovat chyby za pokusy a zkušenosti na cestě k úspěchu. Každá chyba vám poskytuje šanci získat nové prostory pro jednání.
- Přiznejte své chyby sobě a učňům včas. Například zříďte v dílně nebo v kanceláři nástěnku, kde budete dokumentovat vlastní a cizí chyby. Učni tak od začátku uvidí, že k chybám dochází – u vás i u předchůdců. To samo o sobě zpravidla působí velice ulehčujícím dojmem a pozitivně podporuje učení.
- Při běžném výcviku se informujte, jak k chybám došlo. Chyby mohou poskytovat cenné informace o slabých článcích v profesní přípravě. Eventuálně poznáte, jak byste mohli zlepšit vlastní vzdělávací metody.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Kluge, Michael. Warum Ausbilder nicht unfehlbar sind. Wirtschaft und Berufserziehung, 2010, Nr. 6, S. 40.

Autor není se svým názorem sám:

„Kdy jste se naposledy mylili? Jakou jste kdy udělali v osobním životě největší chybu? Všichni z nás máme podivný a paradoxní vztah ke svým chybám – vidíme, že všichni kolem nás pořád dělají chyby, ale jsme překvapeni, když se ukáže, že sami děláme chyby taky. Jsme totiž naprogramováni k tomu, považovat chyby za něco ostudného. Toto přesvědčení dominuje naší kultuře – tleskáme politikům, kteří ‚nemění svůj program‘, přestože může být úplně špatný.“ Johann Hari v deníku Independent.
<http://blisty.cz/art/54133.html>

Co nového v časopisech

Speciální číslo časopisu BWP (BIBB) vydané v angličtině má souhrnný název *Trends in German VET 2011/2012*. Vybrali jsme z něho tři články.

<p>Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis</p> <p>WEIß, Reinhold.</p> <p>Parity between advanced training qualifications and university degrees: ultimately the labour market decides. [<i>Parieta mezi vyššími kvalifikacemi z profesní přípravy a vysokoškolskými diplomy: nakonec rozhoduje trh práce.</i>]</p> <p>BWP, Vol. 40, Special Edition (2011), p. 27-28, lit. 4.</p> <p>V posledních letech přechází do vysokoškolského vzdělávání více lidí, dokonce byl překročen stanovený cíl, tj. 40 % věkové skupiny. Je jen otázkou času, kdy velký počet absolventů vysokých vystaví na trhu práce absolventy profesní přípravy velké konkurenci. Jaký to bude mít dopad v různých oborech, se teprve ukáže. Zatím je třeba pokročit v dostupnosti a paritě mezi vzdělávacími cestami tak, aby lidé s profesními kvalifikacemi mohli této výhody využít.</p>	<p>THIELE, Peter.</p> <p>Systemic interlinking of school, transition system and training. [<i>Systémové propojení školy, přechodového systému a profesní přípravy.</i>]</p> <p>BWP, Vol. 40, Special Edition (2011), p. 24-26, 1 obr.</p> <p>Rozhovor s Peterem Thielem o iniciativě Spolkového ministerstva školství a výzkumu (BMBF) „Řetězce postupu ve vzdělávání vedoucí k počáteční profesní kvalifikaci“. V posledních 20 letech došlo v systému odborného vzdělávání a přípravy k značným změnám. Vedle duálního systému se objevil velký počet projektů nebo programů vedoucích k částečným kvalifikacím. Ty však jen umožňují mladým lidem úspěšný přechod do profesní přípravy vedoucí k uznávané kvalifikaci. Tento cíl má také iniciativa BMBF.</p>
<p>BOTT, Peter, HELMRICH, Robert and ZIKA, Gerd.</p> <p>MINT occupations – claims of a skills shortage are often overstated : analyses from the first BIBB-IAB Qualification and Major Occupational Field Projection. [<i>Povolání MINT – tvrzení o nedostatku kvalifikací jsou často přehnaná. Analýzy z prvních extrapolací kvalifikací a hlavní profesních polí, které zpracoval BIBB a IAB.</i>]</p> <p>BWP, Vol. 40, Special Edition (2011), p. 9-13, 2 tab., 3 grafy, lit. 18.</p> <p>MINT je zkratka pro matematiku, informatiku, přírodní vědy (<i>Naturwissenschaften</i>) a techniku. Tvrdí se, že na trhu práce je nedostatek odborníků v těchto oborech na středškolské i vysokoškolské úrovni. Analýza, kterou zpracoval společně Spolkový ústav pro vzdělávání (BIBB) a Ústav pro výzkum trhu práce a povolání (IAB), ukazuje pomocí oficiálních statistik, že skutečná situace v nabídce těchto odborníků je lepší, než původní odhady.</p>	<p>Formation Emploi</p> <p>LADA, Emmanuelle.</p> <p>Les recompositions du travail d'aide à domicile en France. [<i>Restrukturalizace pomocné práce v domácnosti ve Francii.</i>]</p> <p>Formation Emploi, No. 115 (2011), s. 9-23, lit. 32.</p> <p>Ve Francii se, tak jako v jiných zemích severní polokoule projevuje změna sociální, ekonomické a politické organizace pomoci, péče a závislosti. Pomoc v domácnosti u starých lidí je zejména zasažena tímto vývojem. Tato oblast se sice v průběhu předcházejících desetiletí několikrát transformovala, hlubokými změnami však její aktéři a způsoby regulace prošli od začátku roku 2000 a pak v roce 2005. K článku je připojena analýza toho, jak tento proces vedený veřejnými úřady zhoršuje pracovní podmínky a ohrožuje pomocnou práci v domácnosti, zejména ve třech formách, v nichž se projevuje: <i>pracovat s někým, přebírat vedení a umět anticipovat za druhé</i>. Tato analýza restrukturalizace pomocné práce v domácnosti se opírá o případovou studii asociací, které spadají pod jednu z hlavních francouzských federací.</p>
<p>HOUDEVILLE, Gérard.</p> <p>Devenir une professionnelle de l'aide a la personne : entre technique, relations et organisation. [<i>Stát se profesionální pečovatelkou: mezi technikou, vztahy a organizací.</i>]</p> <p>Formation Emploi, No. 115 (2011), p. 25-36, lit. 17.</p> <p>Sektor pečovatelsví se po třicet let vyvíjí podle přání veřejné politiky zaměstnanosti a boje proti nezaměstnanosti žen. Veřejné úřady napřed podporovaly jen kvantitativní růst, nyní se však zabývají zlepšováním kvality služeb profesionálních pečovatelů i otázkou jejich profesionalizace, která je posilována stále bohatší nabídkou kvalifikačního vzdělávání. Konkrétní formu předávání této profesionalizace představují vzdělávací střediska nebo praxe na pracovišti. V článku se objasňuje, jací aktéři jsou zapojeni do procesu profesionalizace a jak přispívají k její definici. Článek zdůrazňuje dvojí aspekt – morální a technický – výsledků tohoto vzdělávání, pokud jde o způsobilost jednat profesionálně v tomto sektoru.</p>	<p>DONIOL-SHAW, Ghislaine.</p> <p>Quel diplômes pour le secteur de l'aide a la person? [<i>Jaké diplomy pro pečovatelský sektor?</i>]</p> <p>Formation Emploi, No. 115 (2011), p. 51-65, 1 tab., lit. 27.</p> <p>Přes velkou a zvyšující se poptávku po pracovnících sektoru pečovatelsví, především o staré lidi, neexistuje ve Francii žádný specifický obor vzdělávání. Tento článek se opírá o výzkumy pečovatelů v domácnosti a zkoumá tento paradox. Tak je víceúčelovost vzdělávání zaměřeného najednou na malé děti a staré lidi v rozporu s realitou nabízené práce, která se týká téměř výhradně starých lidí. Tím brzdí kvalifikování a uznávání profesních zkušeností pracovníků. V článku se diskutuje o nových vzdělávacích programech kombinujících pomocné a pečovatelské služby a zpochybňujících hranici vedenou mezi zdravotnickou a sociální péčí.</p>

Nové knihy v knihovně

CEDEFOP.

Vocational education and training in Poland : short description. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2011. 66 s.

ISBN 978-92-896-0835-0

Sg. 4771

CEDEFOP.

Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce : charakterystyka ogólna. Luksemburg : Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2011, 2011. 69 s.

ISBN 978-92-896-0835-0

Sg. 4772

ŠNAJDROVÁ, Lucie, SPOUSTA, Petr a KRATOCHVÍLOVÁ, Petra.

Pomáháme odborným školám s reformou : informace o projektu Kurikulum S - Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání.

Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2011. 39 s.

ISBN 978-80-86856-78-0

Sg. 5133

NAVRÁTIL, Stanislav a MATTIOLI, Jan.

Problémové chování dětí a mládeže. 1. vyd. Praha : Grada, 2011. 120 s. ISBN 978-80-247-3672-3

Sg. 5134

Příprava dětí a mládeže k zodpovědnému rozhodování vyžaduje rozvoj intelektuálních dovedností, které jsou součástí kognitivní sféry psychiky jedince a ovlivňují jeho možnosti realizovat činnosti tvořící strukturu systému zodpovědného rozhodování a rozhodnutí.

SOURIAU, Étienne.

Encyklopedie estetiky. Praha : Victoria Publishing, 1994. 939 s. Název originálu: *Vocabulaire d'esthétique.*

ISBN 80-85605-18-X

Sg. 5226

Dokonalost. Vlastnost toho, co je dokonalé, tedy v základním slova smyslu (zvláště gramatickém) úplně dokončené, hotové; v metafyzickém slova smyslu je dokonalost vlastností, které nic nechybí k tomu, aby přesně odpovídala definovanému charakteru, koncepci, řádu vlastností, a která by dosáhla maxima svých možností (viz Aristoteles, Metafyzika); Spinoza a Leibniz spatřují v dokonalosti ideu reality.

ROSSI, Peter H., LIPSEY, Mark W. & FREEMAN, Howard E.

Evaluation : a systematic approach. 7th ed.

Thousand Oaks : SAGE Publications, 2004. 470 s.

ISBN 978-0-7619-0894-4

Sg. 5230

CHELIMSKY, Eleanor and SHADISH, William R., eds.

Evaluation for the 21st century : a handbook. Thousand Oaks : SAGE Publications, 2011. 542 s.

ISBN 0-7619-0611-8

Sg. 5231

RYAN, Katherine E. and COUSIN, J. Bradley, eds.

The SAGE International Handbook of Educational Evaluation. Los Angeles : SAGE Publications, 2009. 587 s.

ISBN 978-1-4129-4068-9

Sg. 5232

BOYLE, Richard and LEMAIRE, Donald, eds.

Building effective evaluation capacity : lessons from practice. New Brunswick : Transaction Publishers, 1999. 201 s.

ISBN 1-56000-396-0

Sg. 5233

RIEPER, Olaf and TOULEMONDE, Jacques.

Politics and practices of intergovernmental evaluation. New Brunswick : Transaction Publishers, 1997. 172 s.

ISBN 1-56000-256-5

Sg. 5234

VEDUNG, Evert.

Public policy and program evaluation. New Brunswick : Transaction Publishers, 2009. 336 s.

ISBN 978-0-7658-0687-1

Sg. 5235

DALIN, Per and RUST, Val D.

Towards schooling for the twenty-first century. London : Cassell, 1996. 184 s. (School Development)

ISBN 0-304-33448-0

Sg. 5236

KNECHT, Petr, ŠUMAVSKÁ, Gabriela a kol.

Moderní odborná škola : názory učitelů pilotních škol na kurikulární reformu. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2011. 71 s. ISBN 978-80-86856-96-4

Sg. 5278

V mnohých školách do tvorby dalších ŠVP významně zasáhla státní maturita. Některé školy se snaží zajistit svým žákům srovnatelné podmínky, jako mají žáci na gymnáziích, a díky tomu čelí nemalým potížím při udržení rozumné proporce všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů.

JANÍK, Tomáš a kol.

Kvalita školy a kurikula: od expertního šetření ke standardu kvality. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2011. 110 s.

ISBN 978-80-86856-80-3

Sg. 5279

Není-li ujasněno, za jakým hlavním účelem a v jakém interpretacním rámci jsou v naší zemi zaváděny (nové) kurikulární dokumenty, stěžejí může být jasno v kritériích, podle kterých by se měla posuzovat jejich kvalita.

Publikace vydané v projektu Cesta ke kvalitě

KEKULE, Martina.

Rámec pro vlastní hodnocení školy : metodický průvodce : 1. evaluační nástroje. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 31 s. (Evaluační nástroje ; Sv. 1)

ISBN 978-80-87063-48-4

Sg. 5280-1

POL, Milan a LAZAROVÁ, Bohumíra.

Dobrá škola : metoda pro stanovení priorit školy. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 18 s. (Evaluační nástroje ; Sv. 6) ISBN 978-80-87063-37-8

Sg. 5280-6

GILLERNOVÁ, Ilona a KREJČOVÁ, Lenka.

Interakce učitele a žáků : dotazník pro žáky. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 22 s. (Evaluační nástroje ; Sv. 18) ISBN 978-80-87063-41-5

Sg. 5280-18

VLČKOVÁ, Kateřina a PŘIKRYLOVÁ, Jana.
Strategie učení se cizímu jazyku : dotazník pro žáky. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 79 s. (Evaluční nástroje ; Sv. 23) ISBN 978-80-87063-44-6 Sg. 5280-23

HRABAL, Vladimír a PAVELKOVÁ, Isabella.
Školní výkonová motivace žáků : dotazník pro žáky. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 27 s. (Evaluční nástroje ; Sv. 24) ISBN 978-80-87063-34-7 Sg. 5280-25

PÖSCHL, Radko.
Postoje žáků ke škole : dotazník pro žáky. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 42 s. (Evaluční nástroje ; Sv. 25) ISBN 978-80-86856-70-4 Sg. 5280-25

STARÝ, Karel a POLÁČKOVÁ, Michaela.
Skupinová bilance absolventů : metoda pro hodnocení průběhu školního vzdělávání. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 16 s. (Evaluční nástroje ; Sv. 29) ISBN 978-80-87063-43-9 Sg. 5280-29

MŠMT.
Cesta ke kvalitě a efektivitě vzdělávání : vzdělávání v roce 2010 v datech : výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky v roce 2010. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2011. 141 s. ISBN 978-80-211-0617-8 Sg. 5287

Odborné střední vzdělávání je jednou z oblastí vzdělávání, ve které se odrážejí ekonomické změny a změny požadavků trhu práce. Oborová struktura středního odborného vzdělávání byla v posledních letech předmětem cíleného výzkumného sledování, polemik mezi odborníky, sociálními partnery i širokou veřejností.

DOLEŽALOVÁ, Gabriela a VOJTĚCH, Jiří.
Analýza profesní struktury pracovních sil a struktury absolventů z pohledu sféry vzdělávání – 2010. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2011. 68 s. Sg. 5288

Ve srovnání s ostatními třídami došlo u provozních a služebných pracovníků v celém sledovaném období k nejnižším výkyvům (oproti roku 1991 byl zaznamenán pouze 9,5% pokles) a lze tedy konstatovat, že transformační i post-transformační procesy se dotkly pracovníků této třídy relativně málo.

SKÁCELOVÁ, Pavla a VOJTĚCH, Jiří.
Dálkové studium ve středním odborném vzdělávání: cíle, očekávání a názory účastníků studia : 2010/11. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2011. 39 s. Sg. 5289

Specifickým a nezanedbatelným motivem pro další vzdělávání se jeví také snaha pracovat u stejného zaměstnavatele, ale na jiné pracovní pozici, kterou souhlasně označila více než třetina respondentů (34 %).

EURYDICE.
Teaching reading in Europe : context, policies and practice. Brussels : Eurydice, 2011. 206 s. ISBN 978-92-9201-179-6 N 5290

Viz též článek *Jak se žáci v Evropě učí číst.* Zpravodaj 7-8/2011, s. 6-8.

Publikaci v češtině (*Výuka čtení v Evropě*) najdete na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/130CS.pdf

EURYDICE.
Key data on learning and innovation through ICT at school in Europe : 2011. Brussels : Eurydice, 2011. 118 s. ISBN 978-92-9201-184-0 Sg. 5291

Viz též článek *Informační a komunikační technologie v Evropě.* Zpravodaj 9/2011, s. 5-8. Publikaci ve slovenštině (*Klíčové údaje o vzdelávaní a inováciách prostredníctvom IKT v európskych školách 2011*) najdete na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/129SK.pdf

Znovuobjevené knihy

BRONOWSKI, Jacob.
Vzestup člověka. 1. vyd. Praha : Odeon, 1973. 442 s. (Klub čtenářů ; 536). Název originálu: *The Ascent of Man*

Bible je prazvláštním záznamem dějin, dilem kronika, dilem tradované ústní vyprávění. Dějiny samozřejmě píší vítězové, a Izraelci, kteří se do těchto končin vítězně probili, se stali nositeli dějin. Bible je jejich kronikou: je to kronika lidu, který opustil život nomádů a pastevců a stal se lidem obdělávajícím půdu.

SAPPAK, Vladimír, SCHULZ, Milan, SADKOVÁ, Eva a SMOLJAK, Ladislav.

Čtyřikrát o televizi. 1. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1961. 133 s. (Otázky a názory ; sv. 33) Sg. 18411

[Televizní] Divák tedy vnímá všechno daleko strážlivěji než ve filmu nebo na divadle. Je v určitém odstupu od toho, co se na obrazovce děje, přikládá všemu spíše konkrétní, věcný smysl. Tuto kritičnost můžeme pak ještě znásobit pocitem surchovanosti, který má každý ve svém domácím prostředí. Mimo domov, ve společnosti, je člověk kritičtější spíše k sobě. Pripadá-li mu něco podivné, snaží se pochopit, oč jde, porozumět (i přetvařovat se), aby nevypadal hloupě. Ladislav Smoljak

HLAVSA, Václav.
Praha očima staletí. 2. vyd. Praha : Orbis, 1962. 67 s., 160 fot. (Pragensia) Sg. 16941

Od prvních desetiletí 19. století – jakoby rovnoběžně s rozvojem města – přímo nápadně vzrůstá počet grafických listů, dokumentujících rychlý vzrůst pražského města v tomto historickém období. Vedutové obrazy výrazně vyjadřovaly soudobé názory měšťanstva i ostatního městského obyvatelstva. Staly se příznačným projevem doby, výrazem nového, romantického poměru k přírodě i vlasteneckého vztahu k České zemi, v němž již zaznívala nota hrdosti a lásky k její osobitě krásě i historické tradici.

CESAR, Jaroslav a Černý, Bohumil.
Nacismus a Třetí říše. 1. vyd. Praha : Orbis, 1963. 269 s. (Malá moderní encyklopedie) Sg. 18145

Není divu, že v Německu se v období nacismu ujalo toto přirovnání: plavý jako Hitler, štlhlý jako Göring, urostlý jako Goebbels a věrný jako Hess.

Zajímavé internetové adresy

Khanova akademie

The Khan Academy je nezisková organizace s posláním změnit vzdělávání k lepšímu. Poskytuje prvotřídní vzdělávání každému, kdo má přístup k Internetu. Všechny materiály a zdroje jsou k dispozici zdarma. Skládá se především z videí, která vysvětlují učební látku z matematiky, geometrie, fyziky a přírodních věd. Videá vypadají jako přednášky neviditelného učitele, který vysvětluje problém a zároveň ho názorně kreslí na virtuální tabuli. Výhodou pro všechny žáky je, že si mohou pustit video několikrát, pokud látku napoprvé nepochopí. Žáci, pro které je angličtina cizím jazykem, mají další výhodu v tom, že se mohou učit najednou dva předměty, například fyziku a angličtinu. Co třeba astronomie, černé díry a bílí trpaslíci? Podrobnosti o vzniku Khanovy akademie se dočtete v článku na straně 8. <http://www.khanacademy.org/>

Evropský rok aktivního stárnutí ...

Webová stránka Evropského roku 2012 je přeložena do všech úředních jazyků EU. Mladší čtenáři se tam mohou dozvědět zajímavé věci, například, že *Po šedesátce život zdaleka nekončí*, zatímco ti, kteří už to vědí, se mohou podívat, jak to zní v jiných jazycích: *Livet slutar inte vid 60; Dopo i 60 la vita non è certo finita; Sulaukus 60 gyvenimas toli gražu nesibaigia; Osoby powyżej 60 lat nadal mają wiele przed sobą; La vie est loin de s'arrêter à soixante ans!* <http://ec.europa.eu/social/ley2012.jsp?langId=cs>

Portál Vzdělávání a práce

Portál podporuje lidi, kteří se rozhodnout změnit svůj pracovní život, aby se jim to podařilo. Přináší informace o vzdělávání, poradenství, uznávání kvalifikací, zprostředkovává výměnu zkušeností apod. Portál byl spuštěn teprve nedávno, takže tam budou jistě ještě přibývat další nabídky. <http://www.vzdelavaniaprace.cz/>

Keramika se stoletou tradicí

Čtenáři editorialem už vědí, oč jde, a pamětníci si možná vzpomenou, jak se (nejen před Vánoci) těšila velkému zájmu keramika z Polského kulturního střediska, které bylo v domě na rohu Václavského náměstí a Jindřišské ulice. I tradiční keramika musí jít s dobou, a tak se na webu dozvíte, že s ní můžete zapékat v troubě i mikrovlnce a umývat ji v myčce. <http://www.keramika-nola.cz/>

Rakousko-česká akademie expertů

EXPAK AT.CZ – je projekt přeshraniční kooperace, který v příhraničí vyvíjí regionálně koordinovaná opatření, např. v oblasti kvalifikací a profesní mobility. <http://www.expak-at.cz>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává

Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, divize NÚOV, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, <http://www.nuov.cz/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici>

Redaktorka: Anna Konopásková, anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133, fax 274 863 380.